

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арх 1 / 16

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти

впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «LABOUR MARKET ТА ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
психології та соціального
забезпечення

28 серпня 2023 р., протокол № 7

В.о. завідувача кафедри

 Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми

 Дмитро МЕЛЬНИЧУК

Розробник: кандидат економічних наук, доцент кафедри психології та
соціального забезпечення ВОЙНАЛОВИЧ Ірина

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 16

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 23 «Соціальна робота»	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,63	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
42 год.		
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 16

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Labour market та політика зайнятості» полягає в наданні студентам можливості оволодіти системою знань про ринок праці, вміннями та навичками в сфері формування і регулювання його механізмів, зокрема, у визначенні місця ринку праці в економічній системі країни; розкритті концепцій регулювання соціально-трудоких відносин, механізму саморегулювання, державного та колективно-договірного регулювання ринку праці, моделей регулювання ринку праці в залежності від типу економічної системи країни, суб'єктів структури та інфраструктури ринку праці, методів державного регулювання ринку праці, основних напрямів і принципів сучасної політики зайнятості населення.

Головними **завданнями** навчальної дисципліни є:

– засвоєння студентами знань про теоретичні положення ринку праці та оволодіння вміннями і навичками застосовувати ці знання в практиці регулювання механізмів ринку праці на рівні організації, видів економічної діяльності та економіки в цілому;

– розвиток у студентів здібностей до науково-дослідницької діяльності, самостійності та відповідальності.

Відповідно до змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Labour market та політика зайнятості» забезпечуватиме формування інтегральної компетентності, а також загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК).

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціального забезпечення, що передбачає застосування теорій та методів соціальної політики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.

СК3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.

СК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»:

РН3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

РН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 16

PH11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

PH15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

PH21. Визначати умови формування та використання людського капіталу на різних рівнях соціально-економічної системи, аналізувати стан ринку праці та сприяти реалізації державної політики зайнятості, приймати практичні рішення щодо управління трудовим потенціалом.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Ринок праці в економічній системі.

Поняття «ринок праці», «ринок робочої сили» та «ринок робочих місць». Умови виникнення і ефективного функціонування сучасного ринку праці. Елементи та види кон'юнктури ринку праці. Маркетинговий підхід до вивчення кон'юнктури ринку праці.

Ринок праці як підсистема ринкової економічної системи. Функціональний зв'язок ринку праці з іншими типами ринків за економічним призначенням і, насамперед, з ринками товарів, послуг і капіталу.

Функції ринку праці: суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, ціноутворююча, стимулююча, регулююча. Структура ринку праці. Сегментація ринку праці за різними ознаками: територіальний та професійний підхід, кількісне співвідношення покупців і продавців товару «робоча сила» умови конкуренції тощо. Первинний і вторинний ринки праці.

Класичний, неокласичний, кейнсіанський, монетаристський, інституціоналістський та марксистський підходи до аналізу ринку праці.

Особливості ринку праці. Позитивні та негативні наслідки функціонування ринку праці. Основні моделі ринку праці: патерналістська, соціал-демократична, ліберальна. Їх основні характеристики та представники.

Тема 2. Механізми саморегулювання і функціонування ринку праці.

Регулююча роль попиту та пропозиції на ринку праці. Ціна та вартість робочої сили. Класичний аналіз ринку праці. «Хрест Маршала» як відображення механізму саморегулювання ринку праці.

Роль і сутність механізму функціонування сучасного ринку праці. Суб'єкти, об'єкти, цілі, інструменти та засоби впливу. Носії, виразники та виконавці господарсько-трудова інтересів. Об'єкти державного регулювання на ринку праці. Основні орієнтири сучасного ринку праці.

Тема 3. Індивідуальна пропозиція праці.

Складові індивідуальної пропозиції на ринку праці. Функція корисності. Гранична норма заміни доходу на відпочинок. Криві байдужості та бюджетна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 16

лінія. Гранична норма ринкової заміни. Поняття нетрудового доходу та його вплив на положення бюджетної лінії. Карта байдужості. Класична теорія пропозиції робочого часу. Ефект доходу та ефект заміни. Деякі практичні висновки відносно класичної теорії пропозиції робочого часу. Статистичні дані про скорочення робочого періоду. Законодавче регулювання робочого часу в Україні та в інших країнах. Фактори, що впливають на індивідуальне рішення щодо пропозиції робочого часу.

Пропозиція інтенсивності праці та якості робочої сили. Поняття «робоча сила» і «людський капітал». Фактори, що характеризують якість робочої сили. Особливості товару «робоча сила» на ринку праці. Залежність рівня заробітної плати від рівня освіти. Теорія людського капіталу. Складові рішення про інвестиції в людський капітал. Визначення сучасної вартості майбутніх платежів. Визначення привабливості капіталовкладень в освіту.

Тема 4. Сукупна пропозиція праці.

Вузкий та широкий підходи до визначення попиту та пропозиції на ринку праці. Поняття сукупної пропозиції робочої сили.

Схема зайнятості робочої сили. Джерела сукупної пропозиції робочої сили. Потоки пропозиції робочої сили. Структурно-функціональний аналіз пропозиції робочої сили.

Поняття «економічно активне населення», «економічно неактивне населення» і «трудова потенціал».

Якісний склад пропозиції робочої сили: за категоріями населення, віком, статтю, професіями, кваліфікацією.

Регіональний аспект пропозиції робочої сили в Україні. Обсяги пропозиції, структура, особливості формування і завдання з регулювання відповідно до попиту на робочу силу в умовах ринкової економіки.

Тема 5. Індивідуальний та сукупний попит на працю.

Поняття індивідуального попиту на робочу силу. Фактори, що впливають на обсяги індивідуального попиту на робочу силу. Ринок робочих місць. Вимоги робочих місць до якості робочої сили. Циклічний характер попиту на робочу силу в зв'язку з циклічністю економічного і технічного розвитку.

Коротко- та довгостроковий попит на робочу силу. Свобода підприємництва, економічні інтереси та конкуренція роботодавців за робочу силу як умова функціонування ринку праці. Гранична продуктивність. Закон граничної віддачі. Регіонально-галузевий аналіз попиту на робочу силу.

Пряма еластичність попиту на робочу силу. Перехресна еластичність попиту на працю. Їх практичне значення.

Тема 6. Роль внутрішньофірмового ринку праці.

Роль і функції внутрішньофірмового ринку праці в процесах, що відбуваються на сукупному ринку праці. Особливості внутрішньофірмового ринку праці. Соціально-трудова відносина.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6 / 16

Дисбаланс на внутрішньофірмовому ринку праці. Дефіцит і надлишок робочої сили на внутрішньофірмовому ринку праці. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці. Методи пристосування внутрішньофірмової пропозиції робочої сили до економічних змін. Державні заходи щодо пом'якшення негативних наслідків вивільнення працівників, підтримка вітчизняного товаровиробника. Маркетинг внутрішньофірмового ринку праці, його сутність і мета.

Дискримінація на внутрішньофірмовому ринку праці. Види дискримінації. Теоретичні основи дискримінації на ринку праці.

Тема 7. Гнучкий ринок праці.

Причини виникнення поняття «гнучкий ринок праці». Поняття гнучкості та жорсткості ринку праці, їх характеристики. Фактори впливу на гнучкість ринку праці. Зв'язок гнучкості з вторинним ринком праці.

Заходи щодо посилення гнучкості ринку праці. Проблеми ринкової економіки, які можна розв'язати через використання гнучких форм зайнятості. Гнучкі форми зайнятості та їх роль у державному регулюванні зайнятості. Організаційно-технологічний процес виробництва й стан виробничих відносин як умови застосування гнучких форм зайнятості. Види гнучких форм зайнятості.

Нестандартні режими робочого часу: неповний робочий день та його різновиди, гнучкий робочий рік, стиснутий робочий тиждень, режими гнучкого робочого часу.

Надомна праця. Тимчасовий найм. Форми тимчасового найму. Методи посилення гнучкості витрат на робочу силу. Дотримання принципів трудової моралі на японських підприємствах як засіб досягнення гнучкості витрат на робочу силу.

Активність, мобільність і міграція робочої сили, чинники, що впливають на кожен з перелічених категорій. Основні теорії міграції. Позитиви та негативи трудової міграції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 8. Зайнятість населення.

Сучасне поняття зайнятості. Комплексність проблеми зайнятості. Законодавче визначення зайнятості в Україні. Економічна соціальна сутність зайнятості. «Зайняті», «незайняті», «тимчасово незайняті» громадяни відповідно до закону України «Про зайнятість населення». «Зайняті економічною діяльністю», «зайняті індивідуальною трудовою діяльністю» відповідно до міжнародних норм. Функції зайнятості. Показники зайнятості населення.

Концептуальний поділ зайнятості (повна, глобальна, примусова зайнятість). Класифікація основних форм зайнятості за організацією робочого часу, за стабільністю трудової діяльності, за статусом. Продуктивна, ефективна,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7 / 16

нерегламентована зайнятість. Принципова основа нелегальної та нерегламентованої форм зайнятості. Економічне та соціальне значення цих форм зайнятості. Практичні кроки щодо зменшення обсягів нерегламентованої зайнятості.

Державна політика зайнятості як складова соціальної та економічної політики. Мета та завдання державної політики зайнятості населення. Основні принципи державної політики зайнятості. Місце зайнятості в політиці держави. Пріоритети державної політики зайнятості в Україні.

Основні тенденції у розвитку зайнятості в Україні та їх чинники. Вплив диференціації доходів на зайнятість.

Тема 9. Безробіття та його форми.

Сутність безробіття. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Основні причини безробіття в Україні. Диференціація безробіття за видами та її практичне значення. Приховане та часткове безробіття, їх наслідки. Причини особливої небезпеки для економіки та соціального стану хронічного безробіття. Відмінності у визначенні безробітної особи за Законом України «Про зайнятість населення» та за міжнародними нормами. Хто може бути визнаний безробітним в Україні. Показники безробіття.

Безробіття і макроекономічні показники. Природний рівень безробіття. Безробіття і вільні робочі місця (крива Беверіджа). Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). Безробіття і інфляція (крива Філіпса). «Вхід» у безробіття. Теорія пошуку роботи.

Основні напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).

Соціальний захист безробітних. Головні принципи соціального захисту безробітних. Джерела виплати допомоги по безробіттю, умови виплати, терміни виплати, розміри виплати, умови не виплати, компенсації і гарантії при втраті роботи. Пільгові умови працевлаштування, їх практичне застосування.

Тема 10. Правове забезпечення ринку праці.

Статті Конституції України, що стосуються ринку праці, зайнятості та соціального захисту громадян.

Закон України «Про зайнятість населення», причини його багаторазового коригування, відповідність міжнародним нормам. Виключне право громадян розпоряджатися своїми здібностями до праці. Відповідальність держави за створення умов для реалізації прав громадян на працю. Підходяща робота. Додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій населення. Компенсації і гарантії при втраті роботи.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Принципи страхування. Суб'єкти страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 16

випадок безробіття, джерела його утворення. Обчислення страхового стажу. Розміри допомоги по безробіттю та часткового безробіття. Допомога в період професійної підготовки. Дотації роботодавцю на створення нових робочих місць. Забезпеченість незастрахованих осіб.

Інші нормативні документи, що регулюють зайнятість населення і безробіття, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Контроль за додержанням законодавства України про зайнятість населення.

Форми міжнародних норм зайнятості та соціального захисту. Умови їх дійсності на національних рівнях. Конвенція МОП стосовно зайнятості, безробіття та соціального захисту, ратифіковані Україною.

Сутність основних Конвенцій МОП, що регулюють зайнятості, безробіття та соціальний захист. Застосування міжнародних норм, що регулюють зайнятість безробіття та соціальний захист в Україні.

Тема 11. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці.

Еволюція інформаційного забезпечення ринку праці в Україні. Комп'ютеризація інформаційно-аналітичного процесу в державній службі зайнятості. Міжнародні норми адміністративної статистичної звітності.

Методи інформаційного забезпечення ринку праці. Державна (адміністративна) статистична звітність, сфера її застосування, переваги та недоліки. Вибіркове обстеження домогосподарств з питань економічної активності населення, сфера застосування результатів, переваги та недоліки. Метод вибіркового перевірок суб'єктів господарювання державною службою зайнятості. Дані перепису населення.

Наукове забезпечення державного регулювання зайнятості населення в Україні. Наукові установи України, що займаються проблемами ринку праці та зайнятості.

Моніторинг зайнятості. Зміст і застосування форм державної статистичної звітності. Теоретико-методологічний аналіз проблем зайнятості – завдання, рівні та напрями аналізу. Прогнозування розвитку ринку праці.

Тема 12. Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці.

Триєдність економічних, правових і організаційних методів регулювання ринку праці. Сучасні теорії впливу на ринок праці. Використання ринкового механізму в справі державного регулювання зайнятості. Вплив на зайнятість виробництва суспільних благ, а також трансфертів, субсидій і податків.

Державний фонд сприяння зайнятості населення (ДФСЗН). Джерела його утворення і напрями витрат, підпорядкування, переваги та недоліки. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (Фонд). Управління Фондом. Контроль за діяльністю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 16

Фонду. Джерела створення Фонду і напрями витрат. Переваги Фонду у порівнянні з ДФСЗН.

Інші джерела фінансування державного регулювання зайнятості, фінансування створення додаткових робочих місць, громадських робіт, професійної підготовки кадрів на підприємствах.

Тема 13. Активна та пасивна політики держави на ринку праці.

Сутність активної і пасивної політики держави в сфері зайнятості. Активні заходи держави на ринку праці та джерела їх здійснення. Профорієнтація, профпідготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу в системі активних заходів, їх роль і недоліки, що мають місце в Україні.

Роль громадських робіт у заходах щодо запобігання безробіттю. Розширення сфери докладання праці за рахунок введення в дію нових робочих місць та поширення гнучких форм зайнятості. Державне сприяння самозайнятості. Територія пріоритетного розвитку – визначення, статус, суб'єкти. Сутність і вплив на зайнятість пасивних методів в умовах України.

Раціональне співвідношення витрат на активні та пасивні заходи. Трудова активність, трудова мобільність і міграція населення. Державна і регіональна програма зайнятості. Їх розробка, узгодження, схвалення, моніторинг виконання, недоліки в практичній реалізації.

Тема 14. Органи державного регулювання ринку праці.

Функції держави на ринку праці. Склад державних органів регулювання ринку праці. Інфраструктура ринку праці, її мета та функції. Міністерство соціальної політики України: його функції, права та обов'язки в сфері зайнятості і соціального захисту безробітних, методи впливу на попит і пропозицію праці, взаємодія з іншими органами державного управління.

Система державної служби зайнятості (ДСЗ) як головна складова інфраструктури ринку праці. Функції, права, обов'язки ДСЗ, чим вони визначаються. Структура та статус ДСЗ. Міжнародні принципи, на яких базується діяльність ДСЗ. Взаємодія ДСЗ з іншими органами державно, влади та суб'єктами інфраструктури ринку праці й підприємствами. Персонал системи ДСЗ, його підготовка та підвищення кваліфікації. Оцінювання ефективності роботи системи ДСЗ та показники її діяльності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10 / 16

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Ринок праці в економічній системі.	6	1	2	3
Тема 2. Механізми саморегулювання і функціонування ринку праці.	8	2	2	4
Тема 3. Індивідуальна пропозиція праці.	6	1	2	3
Тема 4. Сукупна пропозиція праці.	6	1	2	3
Тема 5. Індивідуальний та сукупний попит на працю.	6	1	2	3
Тема 6. Роль внутрішньофірмового ринку праці.	5	1	2	2
Тема 7. Гнучкий ринок праці.	6	1	2	3
МКР №1	2	X	2	X
<i>Разом змістовий модуль 1</i>	45	8	16	21
Змістовий модуль 2				
Тема 8. Зайнятість населення.	6	1	2	3
Тема 9. Безробіття та його форми.	8	2	2	4
Тема 10. Правове забезпечення ринку праці.	6	1	2	3
Тема 11. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці.	6	1	2	3
Тема 12. Методи регулювання і ресурсне забезпечення ринку праці.	6	1	2	3
Тема 13. Активна та пасивна політики держави на ринку праці.	5	1	2	2
Тема 14. Органи державного регулювання ринку праці.	6	1	2	3
МКР №2	2	X	2	X
<i>Разом змістовий модуль 2</i>	45	8	16	21
РАЗОМ	90	16	32	42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 16

5. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Економічна система та ринок праці.	2
Тема 2. Механізми, важелі та закономірності функціонування ринку праці.	2
Тема 3. Індивідуальна пропозиція праці та її характеристики.	2
Тема 4. Сукупна пропозиція праці у вимірі статистичних даних.	2
Тема 5. Індивідуальний та сукупний попит на працю: сучасні тенденції та прогноз.	2
Тема 6. Внутрішньофірмовий ринок праці: ознаки та динаміка.	2
Тема 7. Гнучкий ринок праці: особливості формування та роль в сучасних умовах.	2
Модульна контрольна робота 1	2
Тема 8. Зайнятість населення та соціально-економічний розвиток.	2
Тема 9. Безробіття: причини та наслідки.	2
Тема 10. Правове забезпечення ринку праці.	2
Тема 11. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці: пріоритетні напрямки розвитку.	2
Тема 12. Ресурсне забезпечення ринку праці у спектрі задач соціальної політики.	2
Тема 13. Активна та пасивна політики держави на ринку праці: переваги та недоліки, потенціал та обмеження.	2
Тема 14. Органи державного регулювання ринку праці та зайнятості в Україні.	2
Модульна контрольна робота 2	2
РАЗОМ	32

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно розв'язує домашні завдання, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни становить: для денної форми навчання – 47% (42 год).

Протягом вивчення дисципліни студенти самостійного готують доповіді та презентації за темами з рекомендованого переліку питань для самостійного вивчення або за самостійно обраною темою, узгодженою з викладачем.

1. Класичні моделі ринку праці, особливості їх саморегулювання.
2. Освіта – важлива характеристика індивідуальної пропозиції праці.
3. Дискримінація на ринку праці.
4. Особливості сукупної пропозиції в Україні.
5. Міграційний рух населення в Україні та його вплив на сукупну пропозицію праці в Україні.
6. Демографічні фактори формування сукупної пропозиції праці в Україні.
7. Короткостроковий та довгостроковий індивідуальний попит на працю.
8. Особливості сукупного попиту на ринку праці в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 16

9. Зміни на підприємстві і внутрішньофірмовий ринок праці.
10. Географічна та професійна мобільність робочої сили як елементи гнучкості ринку праці.
11. Роль гнучкого ринку праці в забезпеченні зайнятості населення.
12. Світові тенденції зайнятості.
13. Цілі та напрями реалізації політики зайнятості населення в Україні.
14. Особливості політики зайнятості в Україні в умовах війни.
15. Сучасні техніки пошуку роботи.
16. Динаміка і структура безробіття в Україні.
17. Сучасні пріоритети соціального захисту в Україні.
18. Напрями соціального захисту безробітних в умовах війни.
19. Нормативно-правове регулювання ринку праці України.
20. Організації та установи, що забезпечують функціонування ринку праці.

7. Індивідуальні завдання

1. Формування словника термінів з проблем ринку праці та політики зайнятості.
2. Розробка теоретичних конструкцій та аналітичних моделей щодо ринку праці та політики зайнятості.

8. Методи навчання

Для досягнення мети викладання дисципліни «Labour market та політика зайнятості» необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів у формах: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації, самостійна робота.

Заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, проектна діяльність та робота в малих групах. На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчаться дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння.

Представлення результатів самостійної роботи студенти здійснюють за допомогою мультимедійних засобів, виконуючи презентації та інші види завдань, що дозволяють не лише закріпити знання, а й сформувані практичні навички пошуку й обробки інформації, визначення проблемного питання та шляхів його вирішення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 16

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи та модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань та семестрового контролю.

Модульний контроль здійснюється шляхом перевірки графіку відвідування студентами лекційних та практичних занять та опрацювання відповідного матеріалу (у випадку пропуску занять), перевірки домашніх завдань, усного та письмового опитування і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульного контролю*

Форма контролю	Максимальна кількість балів
Всього за блок змістовних модулів 1	41
– перевірка домашніх завдань	3,5
– оцінювання відвідування	3,5
– усні опитування	7
– письмові опитування	7
Модульна контрольна робота № 1	20
Всього за блок змістовних модулів 2	41
– перевірка домашніх завдань	3,5
– оцінювання відвідування	3,5
– усні опитування	7
– письмові опитування	7
Модульна контрольна робота № 2	20

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Правильна відповідь на тестові завдання	0,5 балів
Кількість тестових завдань	40
Максимальна кількість балів	20

Семестровий контроль здійснюється шляхом складання екзамену.

1. Оцінювання якості засвоєння дисципліни за всіма видами навчальних занять проводиться без участі студента на підставі усіх попередніх модульних контролів, що передбачені навчальним планом шляхом визначення середньозваженого балу (округленого до сотих) результатів модульних контролів.

2. Загальна кількість балів та результати семестрового контролю доводяться до відома студента. При проведенні підсумків семестрового контролю необхідно враховувати наступне:

– у разі, якщо студент погоджується з результатом контролю, відповідна кількість балів та оцінка (за національною шкалою та шкалою ECTS) виставляються у відомість;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 16

– у разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то у відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ECTS);

– у разі, якщо студент, який отримав позитивну оцінку за результатами модульного контролю, має бажання підвищити результати семестрового контролю, то він складає екзамен зі всього курсу під час сесії (за розкладом), результати якого виставляються у відомість.

Шкала оцінювання

За шкалою	Бали	Екзамен
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	74-81	
D	64-73	Задовільно
E	60-63	
FX	35-59	Незадовільно
F	0-34	

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																Інд. завд.	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	МКР 2	18	100
3	3	3	3	3	3	3	20	3	3	3	3	3	3	3	20		

11. Рекомендована література

Базова література:

1. Державне та регіональне управління : підручник / Є.Г. Карташов, В.В. Євдокимов, І.О. Драган, О.І. Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. К., 2019. 223 с.

2. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. / О. В. Безпалько та ін.; за заг. ред. О. В. Безпалько. К. : Кафедра, 2020. 310 с.

3. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник. К. : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. 952 с.

4. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 212 с.

5. Публічне управління у сфері зайнятості в Україні у контексті євроінтеграції: проблеми, ефективність, інноваційність, результативність: колективна монографія / за наук. ред. д. держ. упр. Р.В. Войтович та К.В. Дубич. Київ, 2020. 480 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 16

6. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 140 с.

7. Чернявська О. Ринок праці: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. Центр навчальної літератури, 2019. 522 с.

Допоміжна література:

1. Дяченко М.І., Василенко О.П. Державне управління зайнятістю населення регіону. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 2. URL: <http://www.du.nauka.com.ua/?op=1&z=1183>

2. Закон України від 02 березня 2000 р. №1533-III «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

3. Закон України від 05 грудня 2019 р. № 341-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування державної політики у сфері праці, трудових відносин, зайнятості населення та трудової міграції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-20#Text>

4. Закон України від 05 липня 2012 р. № 5067-V «Про зайнятість населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

5. Людський розвиток в Україні. Пріоритети національної політики мінімізації асиметрії українського ринку праці / кер. авт. кол. О.І. Цимбал; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. Київ: Академ-періодика, 2021. 210 с.

6. Мантур-Чубата О.С., Ваганова Л.В. (2022). Ринок праці України в умовах воєнного стану. *Економіка і регіон*. №2 (85), С.81-87.

7. Положення про Державну службу зайнятості, затверджене наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 16 грудня 2020 року № 2663. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1305-20#Text>

8. Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці у 2022 році. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>

9. Програма гідної праці для України 2020-2024. URL: <https://ukraine.un.org/uk/112143-програма-гідної-праці-для-україни-2020-2024>

10. Ситуація на ринку праці та діяльність Державної служби зайнятості у 2022 році. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>

11. Ситуація на ринку праці та діяльність Державної служби зайнятості у січні-квітні 2023 року. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК20- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 16

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
4. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. База нормативних актів України. URL: <http://zakon.nau.ua>
6. Офіційний бюлетень поточного законодавства України. URL:
<http://ovu.com.ua/articles>
7. Українське законодавство та правові інформаційні. URL:
<http://www.liga.net>
8. Національна бібліотека ім. Вернадського URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/portal>